

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsbyrån, S3

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, CW

Frånvarande

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Annette Holmberg-Jansson

Protokollförare
Jurist
Marcus Söderholm

Nr 7

Skriftligt yttrande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 50 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

ÅLR 2023/5051

69 S3

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt avge ett skriftligt utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 50 § i lagen om smittsamma sjukdomar enligt bilaga S323P07.

Hänvisning
Er begäran om utlåtande 21.6.2023
VN/18839/2023

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FIN-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Jurist Marcus Söderholm,
telefon +358 (0)18 25000 (växeln)
marcus.soderholm@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Skriftligt yttrande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 50 § i lagen om smittsamma sjukdomar

Bakgrund

Ålands landskapsregering har 21.6.2023 mottagit en begäran om utlåtande av social- och hälsovårdsministeriet angående förslag till lag om ändring av 50 § i lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016). Av förslaget framgår att lagen om smittsamma sjukdomar ändras så att Institutet för hälsa och välfärd i fortsättningen beslutar om ekonomiskt eller i övrigt betydande upphandling av vacciner. Institutet för hälsa och välfärd ska enligt förslaget även kunna besluta om annan upphandling utan skyldighet att på förhand informera social- och hälsovårdsministeriet.

Lagstiftningsbehörigheten

Regeringens proposition berör rättsområden som hör till både Ålands och rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland hör hälso- och sjukvård till åländsk lagstiftningsbehörighet med de undantag som bland annat stadgas i 27 § 29 punkten i självstyrelselagen för Åland där det framgår att riket har lagstiftningsbehörighet för smittsamma sjukdomar.

Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna i landskapet skötas av landskapsregeringen eller någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Landskapsregeringens yttrande

Landskapsregeringen vill ånyo lyfta fram att då lagen om smittsamma sjukdomar uppdaterades vid årsskiftet 2022-2023 för att motsvara det nya verksamhetsfältet och organiseringsansvaret i och med välfärdsområdesreformen gjordes ingen motsvarande justering i lagen som gav myndigheterna på Åland samma tydliga legala grund för tillämpning eftersom det inte finns något välfärdsområde inom landskapet Åland. Landskapsregeringen har såväl före som efter årsskiftet i utlåtanden påpekat detta särskilt då regleringarna i lagstiftningen till vissa delar utgör administrativa ingrepp i den personliga friheten som enligt 27 § 24 punkten självstyrelselagen (1991:71) för Åland tillhör rikets lagstiftningsbehörighet och därtill berör de grundlagsenliga fri- och rättigheterna.

Den lösning som ordnades vid årsskiftet 2022-2023, genom lag FFS 20.12.2022/1149, var att:

”de behöriga myndigheter som i landskapet Åland svarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar hos människor bestäms enligt den lagstiftning som gällde rikets myndigheter och kommuner vid ikraftträdandet av den nya lagen, tills något annat föreskrivs.”

Det innebär att den nu föreslagna ändringen inte kommer träda i kraft inom landskapet Åland eftersom lagen i sin tidigare lydelse måste fortsätta tillämpas på Åland.

Vidare konstaterar landskapsregeringen att av 30 § 9 punkten i självstyrelselagen är det landskapsregeringen eller, enligt i landskapslag utsedd, annan myndighet på Åland som ska sköta de uppgifter som framgår enligt lagen om smittsamma sjukdomar. Således är lagen skriven på sådant sätt att det egentligen är landskapsregeringen som ansvarar för upphandlingar av vacciner. Det har dock aldrig varit avsikten att sådant ansvar skulle skötas av landskapsregeringen eller någon annan åländsk myndighet och det skulle inte heller vara ändamålsenligt att man på Åland skulle sköta ett sådant upphandlingsförfarande av vacciner.

Gällande den föreslagna ändringen att Institutet för hälsa och välfärd ska ta över upphandlingarna från social- och hälsovårdsministeriet har landskapsregeringen inget ytterligare att kommentera avseende det materiella innehållet utan landskapsregeringen poängterar ånyo vikten av att självstyrelselagen för Åland ändras så att uppgiftsfördelningen mellan åländska myndigheter och rikets myndigheter inom smittosamma sjukdomar för människor motsvarar den verkliga. Detta är ytterst viktigt för att tillvarata individens grundläggande fri- och rättigheter samt skapa en rättssäkerhet även för individer på Åland.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Annette Holmberg-Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi
Justitiekanslersämbetet, registratorkontoret.jka@gov.fi
Heidi Kaila, statsrådets kansli, heidi.kaila@gov.fi
Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@gov.fi
Mia Mäkinen, social- och hälsovårdsministeriet, mia.makinen@gov.fi
Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet, janina.groop-bondestam@gov.fi
Noora Löfström, statsrådets kansli, noora.lofstrom@gov.fi
Johan Ehn, Ålands representant i Helsingfors, johan.ehn@regeringen.ax
Mats Löfström, riksdagsledamot, mats.lofstrom@riksdagen.fi